

Христина Хранова: Забравената героиня на България

Първата акушерка. Първата спасителка. Воин в четири войни.

Биографичен очерк за един живот, отдаден на Отечеството (1852–1922)

Един живот в цифри, една съдба в жертва

3 462
изродени деца като първата
правоспособна акушерка.

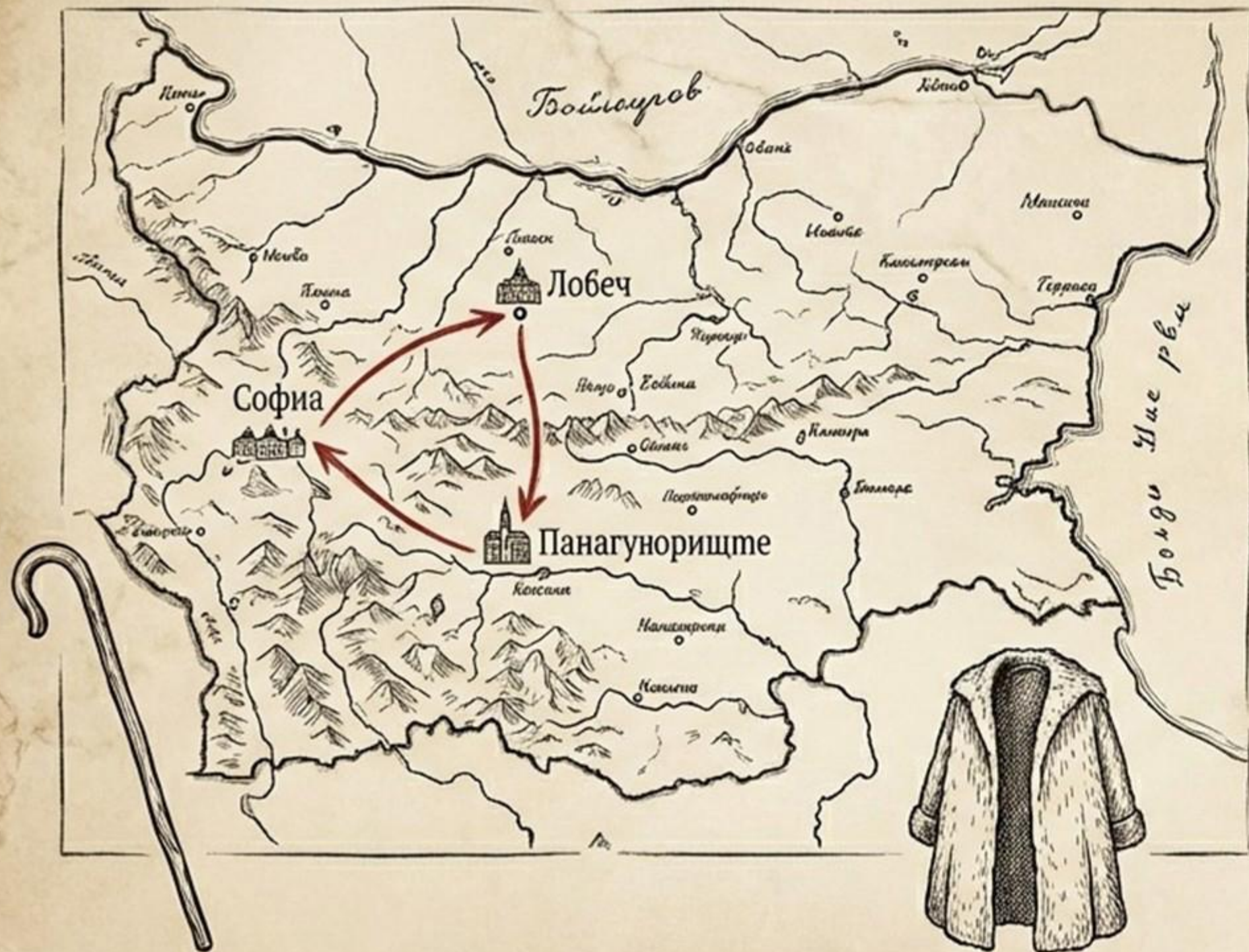
54
спасени от удавяне във
водите на Черно море.

4
войни за национално
обединение
и 10 загинали братя.

*„Тя дарява живот и се бие за свобода, но умира в самота и нищета.
Това е историята на една непоколебима българка.“*

Куриерът на Апостола (1870–1873)

Родена в Клисуре/София като най-малкото от 18 деца. Едва на 18 години, Христина става таен куриер на Вътрешната революционна организация.

- Пренася тайна поща между I-ви Софийски и IV-ти Панагюрски революционен комитет.
- Дегизира се като мъж или овчар, за да премине през турските постове.

„Аз пренасях... писма... под заповед и указания на великия Левски.“

Баташкото клане: Оцелялата в Ада (1876)

По време на Априлското въстание Христина се сражава в Батак рамо до рамо с мъжете. Тя е една от малкото, оцелели след клането в църквата „Света Неделя“.

„В деня на грозното Баташко клане аз се намерих в самата черква... и се избавих само по едно чудо.“

Опълченката на Шипка (1877–1878)

Записва се в Българското опълчение, преоблечена като мъж. Участва в епичните битки при Стара Загора, Шипка и Шейново.

Разкритието

Разкрита е като жена от фронтови лекар. Поради липса на медицински сестри, веднага е пренасочена да превързва ранените под огъня.

6 от 12 братя загиват в тази война.

Родоначалник на българското акушерство (1879–1881)

1879:

Изпратена е със стипендия в Киев, Русия.

1881:

Завършва с отличие „Повивалния институт“ към университета „Св. Владимир“.

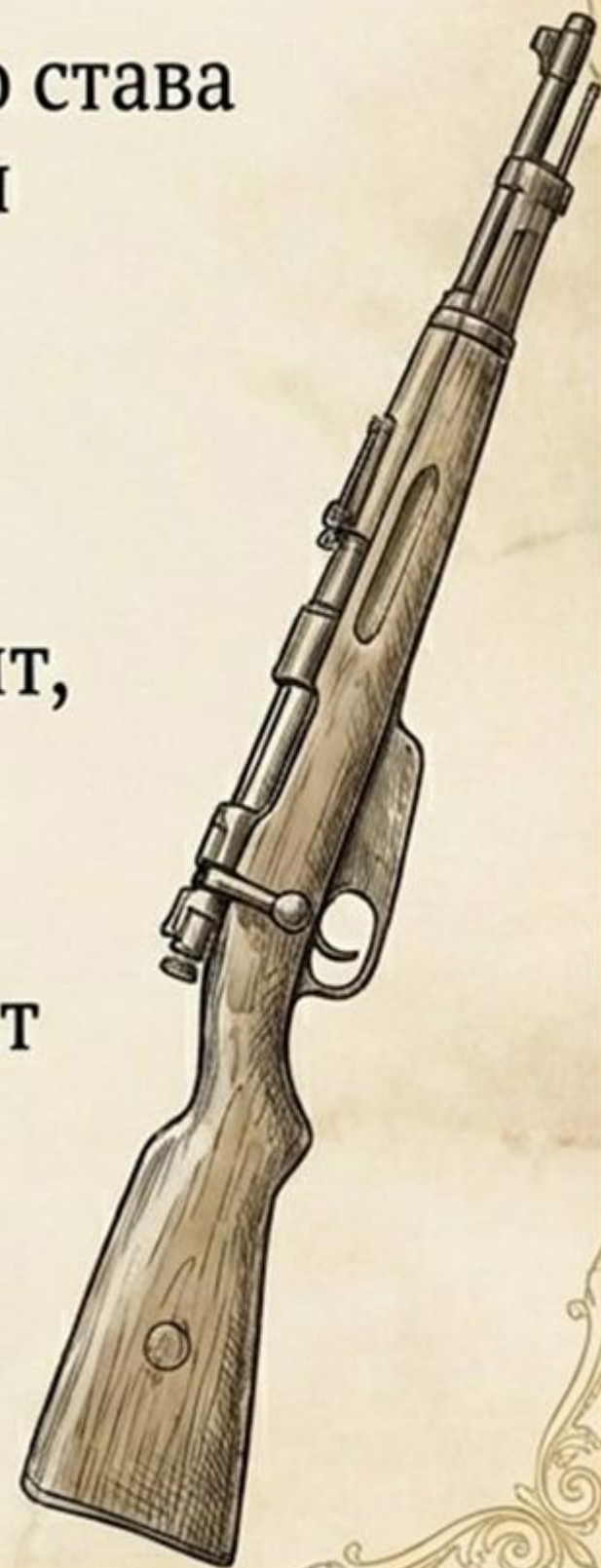

Завръща се като първата дипломирана практикуваща акушерка в България. Работи в София, Лом, Силистра и Варна, въвеждайки медицински стандарти на мястото на „бабите“.

С пушка и чанта: Сръбско-българската война (1885)

След Съединението Христина отново става доброволец в отряда на полк. Данаил Николаев.

- Сражава се при Драгоман и Сливница.
- Ранена е в левия крак при Гургулят, но продължава да действа като фелдшер и боец едновременно.
- Още четирима нейни братя загиват в защита на Съединението.

*„Когато заплашиха свободата на Отечеството,
аз пак не се стърнях, грабнах пушката...“*

„Майката“ на 3 462 деца

*В чест на драгото ми дете
Иванка... от любящата ѝ баба,
що я е донесла из Дунава.*

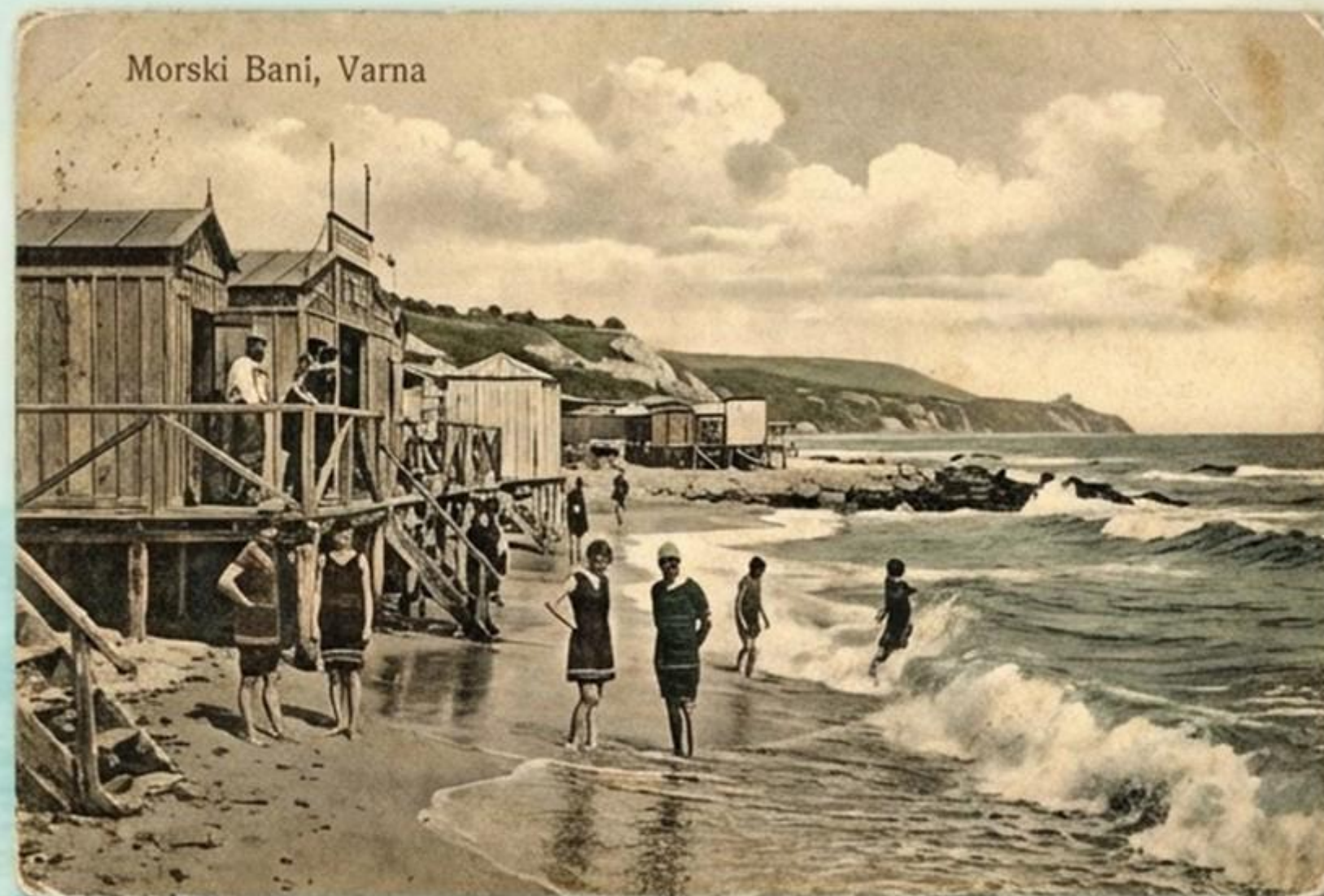
За над 30 години практика Христина помага за раждането на 3 462 бебета. Често работи безплатно за бедните.

Наричана е с обич „Майка на героите“, въпреки че самата тя няма наследници.

Владетелката на вълните (1895–1907)

Първата жена воден спасител в България (и вероятно в света).

- 🌊 Вади 54 души от морските вълни във Варна.
- 🌊 Преплува маратона Варна–Галата, побеждавайки млади моряци.

През 1907 г. варненци инициират награждаването ѝ с Орден „За гражданска заслуга“ и парична премия от 50 наполеона.

На 60 години в окопите (1912–1913)

Доброволец в Балканските войни. Участва в битките при Куманово и Крива Паланка.

Тялото ѝ най-накрая се предава пред възрастта и старите рани.

„Стари недъзи ме заставиха да сложа милата пушка в ъгъла...“

Гърди, окичени със слава

Воиншки кръст
„За храброст“
IV степен

Сребърен орден
„За гражданска
заслуга“

Медали за
Сръбско-
българската
война

Кръст за
Независимостта
(1909)

Почетен знак на
Червения кръст

Забравена от държавата (1913–1922)

Никога не се омъжва. Няма деца. Живее в дървена барака в София. Здравето ѝ е разбито от рани и ревматизъм.

Несправедливостта:

Отказана ѝ е пенсия години наред, защото стажът ѝ е „общински“, а не „държавен“. Принудена е да проси милостиня, за да оцелее.

„Милост, милост, синове на България!“

„Аз не съм в състояние да изкарвам прехраната си...
Има дни, когато съм принудена да гладувам;
зиме зъзна от студ.“

„Никой няма да заклопи моите старчески очи...
Помогнете колкото да не умра от глад.“

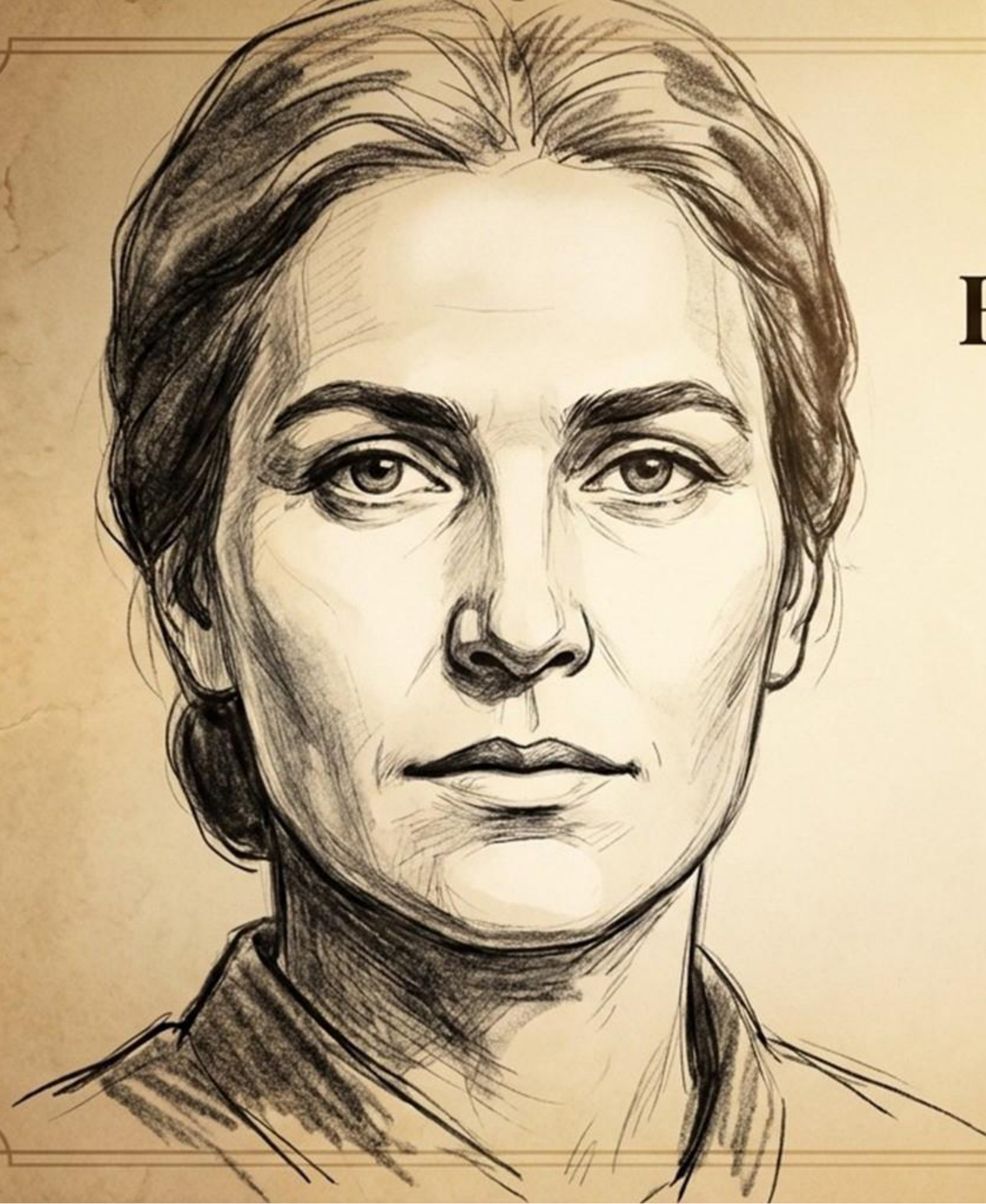
Памет и Възкресение

Умира на 14 ноември 1922 г.
Погребана е от шепа опълченци.
Гробът ѝ е неизвестен и
заличен.

Наследство:

- Улица на нейно име във Варна.
- Родилното отделение в Лом носи нейното име.
- Паметник в Алеята на Възраждането (Варна).

Непоколебимият дух на българката

Тя даде всичко – 10 братя,
младостта си и здравето си.
Христина Хранова остава вечният
пример за саможертва и човещина.

